

CONCEPT VERSLAG

Bestuurlijke tafel preventie funderingsschade

Datum	Plaats	Tijd	Kenmerk
5 maart 2014	Perscentrum IenM, Plesmanweg, Den Haag	10.00 – 12.00 uur	P095-14-012

1. Opening

De heer P.J.M. Poelmann heet de aanwezigen welkom als voorzitter van de bestuurlijke tafel preventie funderingsschade. Er volgt een korte voorstelronde (zie bijlage voor overzicht aanwezigen). Een aantal partijen, in casu, Vereniging Eigen Huis, woningbouwcorporaties, Rijkswaterstaat en provincies hebben wel meegedaan met het voortraject maar zijn door agendaproblemen nu niet bestuurlijk vertegenwoordigd. Zij zullen van de conclusies van de bestuurlijke tafel op de hoogte worden gebracht en hen zal worden gevraagd de conclusies achteraf te onderschrijven.

De voorzitter draagt het stokje over aan de gespreksleider van bestuurlijke tafel Corné Nijburg (directeur Water Governance Centre (WGC)).

2. Introductie

Corné Nijburg geeft een schets van het kader waarin de bestuurlijke tafel is georganiseerd en het reeds doorlopen intensieve traject met alle stakeholders.

De project- en onderzoeksresultaten van het DPNH hebben hun weerslag gekregen in het door de coalities opgestelde Manifest Klimaatbestendige Stad. Het manifest is op 3 oktober 2013 door vier coalities voor de klimaatbestendige stad aangeboden aan de Deltacommissaris en de VNG. In dit manifest zijn verschillende acties geformuleerd.¹ Actie 19 van het manifest beschrijft de volgende actie: *'organiseer een traject voor het gezamenlijk formuleren van een gedragen en effectieve aanpak voor preventie van toekomstige funderingsschade'*.

De stuurgroep DPNH heeft besloten hiervoor een draagvlaktraject uit te voeren. Bij deze op preventie gerichte aanpak moet niet de relatie met de huidige sanering van funderingsschade uit het oog worden verloren. Het WGC levert de ondersteuning bij de uitvoering van dit traject. In de periode van oktober 2013 tot nu toe zijn verkennende besprekingen gevoerd met belanghebbende en betrokken spelers op het terrein van de funderingsproblematiek. Tevens zijn twee gezamenlijke werksessies gehouden. De resultaten uit dit voortraject zijn de basis van de voorliggende notitie "Gezamenlijke aanpak funderingsproblematiek".

Door de vergadering wordt ingestemd met de aard en beoogd eindresultaat van bestuurlijke tafel:

- beelden van positie van partijen rond funderingsproblematiek zijn gedeeld;
- besloten hebben of de betrokken partijen gezamenlijk deze problematiek willen aanpakken en eventuele borging daarvan in Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie;
- besloten hebben of de betrokken partijen toe willen werken naar een bestuurlijke intentieovereenkomst eind september 2014;

¹ <https://deltaprogramma.pleio.nl/file/download/21157882>

- er bestaat draagvlak voor de contouren van een gezamenlijk vervolgproces van maart tot en met september 2014;
- principe uitspraak van alle betrokken partijen om hieraan mee te doen, onder welke condities (inzet van middelen en capaciteit) en onder regie van welke partij.

3. Wat weten we al?

Presentatie door Robert van Cleef (lid van het WGC team) van de verworven inzichten van het gezamenlijk doorlopen traject van september 2013 tot nu (zie presentatie in de bijlagen).

4. Delen van beelden problematiek

In een rondje langs het veld spreken de partijen zich uit over hoe zij in dit maatschappelijke vraagstuk zitten.

Algemeen beeld is:

- de in de notitie geschetste analyse wordt breed onderschreven;
- eigenaren van onroerend goed en eigenaren van stedelijke infrastructuur (zoals gemeenten) zijn verantwoordelijk voor de eigen fundering c.q. funderingsschade;
- het traject van BZK rond de huidige funderingsschade is een ander dossier, maar heeft wel duidelijke synergiemogelijkheden. Zo kan gebruik worden gemaakt van de inzichten en standaardisatie die daar ontwikkeld worden of zijn;
- partijen verschillen sterk van mening over de mogelijkheden van grondwaterpeilbeheer;
- partijen zien veel in een landelijk platform voor het delen van kennis, onderzoek en communicatie;
- er is geen eenduidige beeld over het aantal gemeenten waar de funderingsproblematiek speelt. KCAF en F30 geven aan dat uit ervaringsgegevens (meldingen en werkzaamheden aan funderingen) reeds blijkt dat de huidige schatting van circa 40 gemeenten een onderschatting is en dat dit aantal in de nabije toekomst zal toenemen;
- de banken zijn bekend met de problematiek. In de praktijk leidt dit echter niet of nauwelijks tot probleemsituaties rondom hypotheek; andere partijen hebben een rol in het voorkomen dat de schade in te toekomst groter wordt;
- daarvoor is een gezamenlijk aanpak noodzakelijk die aanvullend is op datgene wat al lokaal niveau gebeurt.

Besluit: aanwezigen willen in een gezamenlijke aanpak voorkomen dat de funderingsschade in de toekomst groter wordt. Deze gezamenlijke aanpak moet aanvullend zijn op wat al lokaal gebeurt en niet de lokale processen vertragen dan wel een blauwdruk hiervoor zijn. Deze gezamenlijke aanpak wordt in de formulering van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie opgenomen (begin mei 2014 concept tekst gereed).

De in de notitie opgenomen tekst voor de DBRA wordt door de vergadering in essentie onderschreven en op onderdelen bijgesteld. De aanvullingen en commentaren zijn verwerkt in onderstaande tekst, die nog niet is geaccordeerd door de vergadering:

Nieuwe aangepaste concepttekst voor de DBRA over funderingen:

Belanghebbende partijen - in casu rijk, gemeenten, waterschappen, provincies, banken, eigenaarsbewoners, corporaties, onderzoeks- en kennisinstellingen – zijn het er over eens dat:

- het funderingsvraagstuk een vraagstuk van groot maatschappelijk belang betreft;
- het de voorkeur geniet om funderingsproblemen met betrekking tot gebouwen en stedelijke infrastructuur zo veel mogelijk te voorkomen;
- de mogelijkheden daartoe maximaal moeten worden benut;
- daarvoor een goede combinatie tussen een gezamenlijke en lokale aanpak succesvol kan zijn.

De belanghebbende partijen hebben afgesproken om gezamenlijk een aanpak gericht op het voorkomen van funderingsproblemen op te stellen. Deze aanpak zal zich in ieder geval richten op de volgende thema's: informatie over grondwater en funderingen, financiële arrangementen, pilots en showcases, verantwoordelijk-

heden en aansprakelijkheid en op een innovatieprogramma. De concrete aanpak wordt zo mogelijk vastgelegd in een door alle partijen te ondertekenen afsprakenkader in het najaar van 2014.

5. Hoe nu verder?

Presentatie door Robert van Cleef over het mogelijk gezamenlijk vervolgproces naar een bestuurlijke intentieovereenkomst in september 2014. Dit behelst eveneens een toelichting op de mogelijke scenario's en de uit te werken onderwerpen (zie presentatie in bijlage).

6. Delen van beelden vervolgproces

Plenaire discussie bestuurlijke intentieovereenkomst, vervolgstappen met scenario's en te verdiepen onderwerpen.

Besluit: besloten wordt te adviseren aan de Stuurgroep DPNH om vanuit scenario A (lichte variant) gezamenlijk voor 7 mei uitwerking te geven aan de contouren van een bestuurlijke intentieovereenkomst in september 2014, waarbij helder wordt aangegeven welke partijen op welke manier een bijdrage leveren voor welke prioritaire gezamenlijke acties.

Besluit: aanwezigen stemmen er mee in om de stuurgroep DPNH te vragen om de regie op zich te nemen voor het vervolgtraject tot aan 14 mei 2014.

7. Afsluiting

Corné Nijburg draagt als gespreksleider de resultaten van de bestuurlijke tafel over aan de voorzitter de heer P.J.M. Poelmann. De voorzitter neemt namens de stuurgroep DPNH de besluiten en aanbevelingen van de vergadering in ontvangst.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de heer Poelmann de vergadering.

Bijlage 1**Aanwezigen bestuurlijke tafel preventie funderingsschade d.d. 5 maart 2014**

Rijk	DPNH	David van Zelm van Eldik
		Christiaan Wallet
		Han Frankfort
	IenM	Hermen Borst*
	BZK	Meindert Smallenbroek
Gemeenten	VNG	Ina Adema*
		Reginald Grendelman (ambtelijke ondersteuning)
	Dordrecht	Piet Sleeking
	Platform Slappe Bodem	Jan Vente
	Rotterdam	Daphne de Koeijer (verv. Alexandra van Huffelen)
	Amsterdam/Waternet	Bob Reuvers (verv. Roelof Kruize)
Waterschappen	Unie van Waterschappen	Patrick Poelmann*
Banken	Nederlandse Vereniging van Banken	Jan Molenaar
Kennisinstellingen	KCAF	Ferry van der Kwaak
	F3O	Peter den Nijs
	Deltares	Frans van de Ven
	Stichting Rioned	Hugo Gastkemper
WGC team (uitvoerders)	WGC	Corné Nijburg
	Sterk Consulting	Robert van Cleef

* lid stuurgroep DPNH

Bijlage 2

Presentatie Robert van Cleef (WGC team/Sterk Consulting)

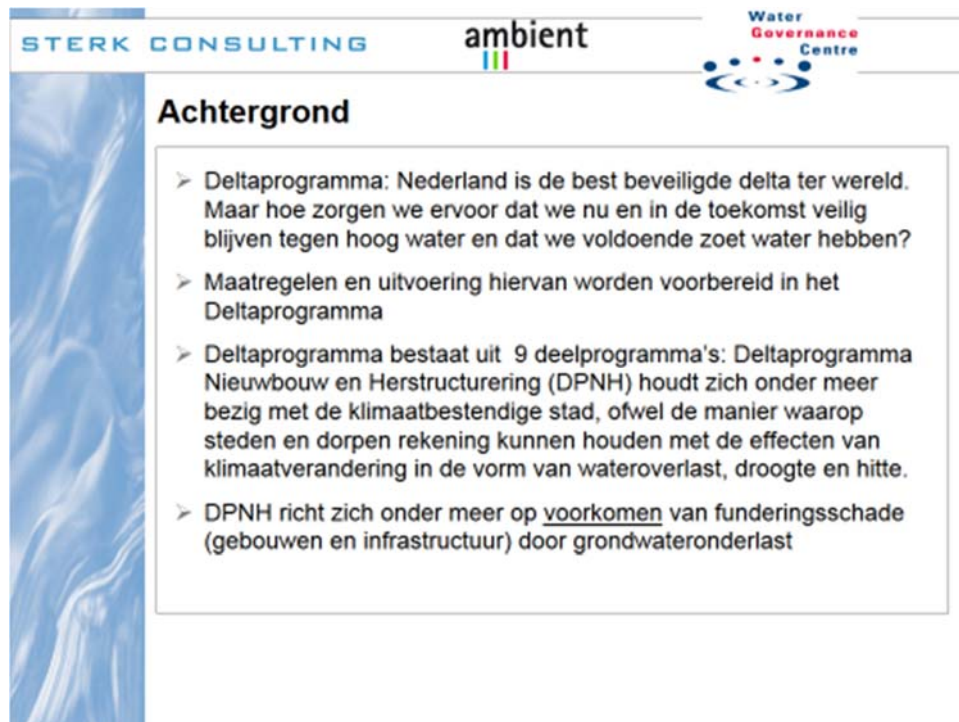

STERK CONSULTING ambient Water Governance Centre

Het maatschappelijk funderingsvraagstuk

Bestuurlijke tafel: wat weten we al?

5 maart 2014

STERK CONSULTING ambient Water Governance Centre

Achtergrond

- Deltaprogramma: Nederland is de best beveiligde delta ter wereld. Maar hoe zorgen we ervoor dat we nu en in de toekomst veilig blijven tegen hoog water en dat we voldoende zoet water hebben?
- Maatregelen en uitvoering hiervan worden voorbereid in het Deltaprogramma
- Deltaprogramma bestaat uit 9 deelprogramma's: Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering (DPNH) houdt zich onder meer bezig met de klimaatbestendige stad, ofwel de manier waarop steden en dorpen rekening kunnen houden met de effecten van klimaatverandering in de vorm van wateroverlast, droogte en hitte.
- DPNH richt zich onder meer op voorkomen van funderingsschade (gebouwen en infrastructuur) door grondwateronderlast

Achtergrond

- Ambities van DPNH zijn verwoord in het Manifest Klimaatbestendige stad
- Stuurgroep wil met voorrang actie oppakken

MANIFEST KLIMAATBESTENDIGE STAD

NÚ BOUWEN AAN DE STAD VAN DE TOEKOMST

'organiseer een traject voor het gezamenlijk formuleren van een gedragen en effectieve aanpak voor preventie van toekomstige funderingsschade'.

Doorwerking in Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie

(Prinjesdag 2014)

Meerdere oorzaken....

De volgende oorzaken spelen een rol:

1. Droge palen, als gevolg van:
 - Lekke riolen
 - Onttrekkingen (bedrijven, drinkwater)
 - Ingrepen in de openbare ruimte (verhardingen, beplantingen)
 - Ingrepen in het (grond)watersysteem
 - Perioden van droogte
 - Bouwkundig

2. Zetting, als gevolg van (zie droge palen & bodemdaling)

3. Palenpest: bacteriën

Tot 40 mld. euro schade aan panden en tot 9 mld. euro schade aan stedelijke infrastructuur!

Voorkomen van schade, wat is dat?

- Voorkomen paalrot en schade infrastructuur bijvoorbeeld door grondwater peilbeheer
- Voorkomen funderingsschade is breder; hiervoor geldt naast bovenstaande dat ook preventief funderingsherstel een oplossing is.
- Voorkomen funderingsproblemen is een nog bredere benadering; hiervoor geldt naast bovenstaande ook het wegnemen van onzekerheden, zodat er duidelijkheid ontstaat bij huiseigenaren en situatie niet als probleem wordt ervaren (informatie/communicatie o.a. bij woningtransacties e.d.)

Het proces tot vandaag

- Reeds doorlopen:
 - Eerste verkenning september / oktober 2013
 - Stuurgroep DPNH 31 oktober 2013 (Rijk, IPO, VNG en UvW): besluit tot vervolgstappen: behoefte aan een plan van aanpak gericht op preventie
 - Januari /februari 2014 twee werksessies met belanghebbenden om contouren plan van aanpak te benoemen
- Vandaag: Bestuurlijke tafel funderingen: besluitvorming over invulling ontwerpfase

Inzichten gezamenlijk traject: algemeen

- Gezamenlijke partijen te weten gemeenten, ministeries (BZK en IenM), waterschappen, provincies, kennisinstellingen (o.a. KCAF), huiseigenaren, funderingsbureaus, banken, corporaties, komen tot de volgende beelden en bevindingen:
 - Het funderingsvraagstuk is een groot maatschappelijk vraagstuk zonder één direct verantwoordelijke partij.
 - Het verdient de voorkeur om schades zoveel als mogelijk te voorkomen.
 - De mogelijkheden en kansen moeten maximaal worden benut
 - Alleen een gezamenlijke aanpak kan succesvol zijn
 - Vraagstuk hoeft niet in een keer opgelost: koppelen met andere beleidsopgaven, spreiding over partijen en in de tijd biedt mogelijkheden. Dit vereist een transitie in denken en doen.

Gezamenlijke inzichten: inhoud

- Er is al heel veel kennis over oorzaken en oplossingen, veel kennis is in gezamenlijk traject met elkaar gedeeld.
- Significante maatschappelijke doelmatigheidswinst denkbaar door voorkomen van schade, innovatie (bv kostprijsverlaging) en meekoppelen met andere beleidsopgaven en andere initiatieven (bv beleid BZK op bestaande funderingsschade).
- Er is een groot aantal agendapunten / onderwerpen benoemd dat in gezamenlijkheid moet worden aangepakt (12 in totaal, bijlage notitie)
- Deze zijn in werksessies benoemd en vervolgens geprioriteerd
- Voor ieder onderwerp moet worden ingevuld WAT moet worden gedaan en HOE

STERK CONSULTING ambient Water Governance Centre

Onderwerpen in te delen in vier disciplines en van toegevoegde waarde in verschillende situaties

Perspectief oplossing Urgentie	Communicatie & Informatie	Financieel-economisch	Juridisch	Techniek
1: hoog, oplossing: • < 10 jr • bouwkundig	3. Systematiek classificatie risico functioneringscirkels 1. Oefeningen informatie vers en fundering	11. financiële en fiscale arrangementen	9. inzicht verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid	6. Certificering onderzoek en herstel 5. Invoelsteurg funderingsherstel
2: midden, oplossing: • 10 – 25 jr • water en/of bouwkundig	4. Procedure vastgoed-transacties	12. Leidende principes financiering	10. Nut en noodzaak w/pijning regelgeving	7. Pilot watermaatregelen
3: laag, oplossing • > 25 jr • water en/of bouwkundig	2. Proceaanpak nieuwe gevallen			8. Showcases

STERK CONSULTING ambient Water Governance Centre

Gezamenlijke inzichten: proces

- Uitgangspunten voor proces benoemd:
 - Daadkrachtige projectorganisatie (werken met kernteam)
 - Complex vraagstuk in samenhang aanpakken
 - Zoveel mogelijk partijen meenemen in proces, gezamenlijkheid is kracht van het proces
 - Veilige omgeving creëren
 - Maximaal benutten kennis en ervaring
 - Duidelijkheid vereist over procedure en ieders verantwoordelijkheid daarin
 - Regie ontwerpfase bij DPNH

Discussie en besluit

- beelden van positie van partijen rond funderingsproblematiek zijn gedeeld;
- besloten hebben of de betrokken partijen gezamenlijk deze problematiek willen aanpakken en eventuele borging daarvan in tekst Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie;

Concepttekst DBRA

Belanghebbende partijen - in casu rijk, gemeenten, waterschappen, provincies, banken, eigenaarbewoners, corporaties – zijn het er over eens dat:

- *het funderingsvraagstuk een vraagstuk van groot maatschappelijk belang betreft;*
- *het de voorkeur geniet om schades zo veel mogelijk te voorkomen;*
- *de mogelijkheden daartoe maximaal moeten worden benut;*
- *daarvoor alleen een gezamenlijke aanpak succesvol kan zijn.*

De belanghebbende partijen hebben afgesproken om gezamenlijk een aanpak gericht op het voorkomen van funderingsschade op te stellen. Deze aanpak zal zich primair richten op 5 thema's: informatie over grondwater en funderingen, financiële en fiscale arrangementen, pilots en showcases, verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid en op een innovatieprogramma.

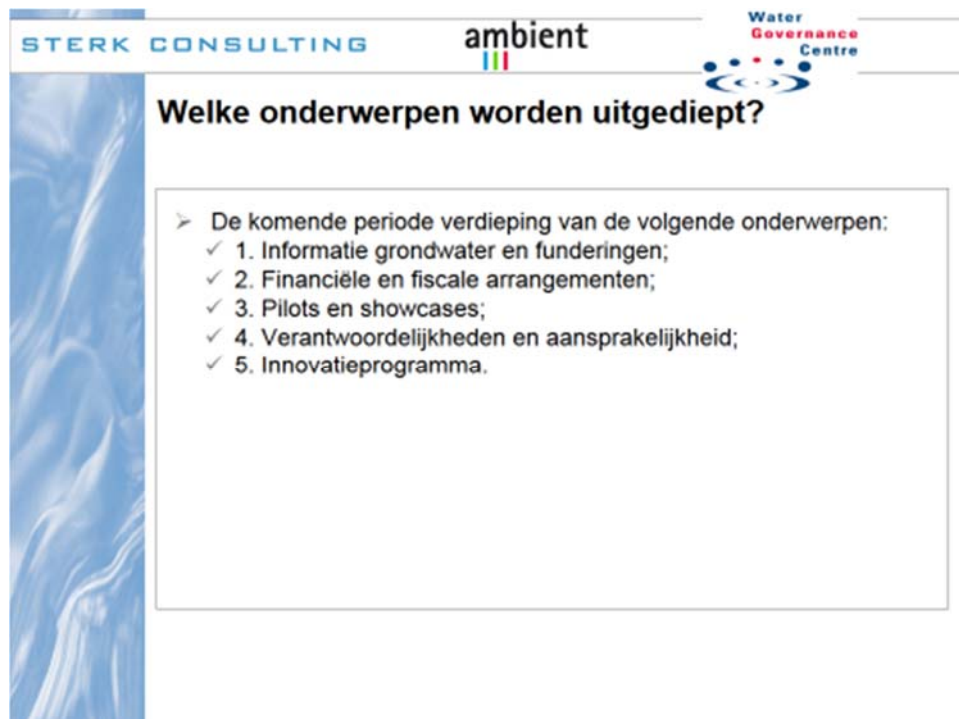
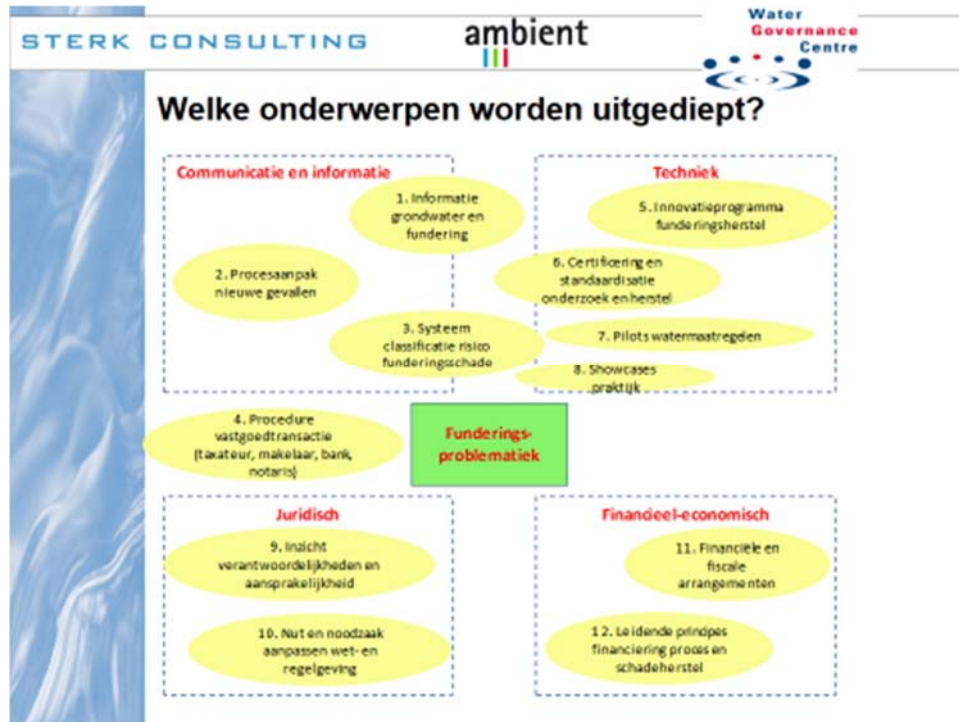
De concrete aanpak wordt zo mogelijk vastgelegd in een door alle partijen te ondertekenen (intentie)overeenkomst in het najaar van 2014.

Toelichting op agendapunt 5: hoe nu verder?

- Schets van het proces
- Uit te diepen onderwerpen
- Te adresseren governancevragen
- Verschillende uitvoeringsscenario's

Het proces na vandaag?

- Voorzien:
 - Periode: 5 maart tot 7 mei:
formulering Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (DBRA) ter besluitvorming in Stuurgroep DPNH op 14 mei
 - Periode 8 mei tot eind september:
ontwerp intentieovereenkomst
 - Periode na september 2014:
uitvoering intentieovereenkomst

Welke governance vragen worden geadresseerd?

- De belangrijkste governance vragen die in de periode tot september beantwoord moeten worden, zijn:
 1. Wat is de gekozen optimale breedte/focus om dit vraagstuk op te pakken?
 2. Wat wordt de bestuurlijke ophanging van het vervolgproces en wie heeft de regie?
 3. Wat is een geschikte organisatie structuur om dit vraagstuk aan te pakken?

Meerdere uitvoeringsscenario's mogelijk

- Scenario A:
 - ✓ Wat:
 - Geen inhoudelijke uitwerking van de onderwerpen (alleen Wat en Hoe vraag)
 - Wel input voor DBRA
 - Wel globale contouren van intentieovereenkomst
 - ✓ Hoe:
 - Aantal bijkomsten kernteam en werksessie met gezamenlijke partijen
 - Geringe inspanning stakeholders

STERK CONSULTING ambient Water Governance Centre

Meerdere scenario's mogelijk om dit te doen

➤ Scenario B:

- ✓ Wat:
 - Inhoudelijke uitwerking van de onderwerpen
 - Input voor DBRA
 - Contouren van intentieovereenkomst

- ✓ Hoe:
 - Kernteam komt circa 6 keer bij elkaar
 - Circa twee werksessies met gezamenlijke partijen
 - Uitwerking onderwerpen in werkgroepen
 - Grotere inspanning stakeholders

STERK CONSULTING ambient Water Governance Centre

Meerdere scenario's mogelijk om dit te doen

Activiteiten	Scenario A	Inspanning (in dagen)	Scenario B	Inspanning (in dagen)
Uitwerking niet geselecteerde onderwerpen	Nee		Aleen voor wat en hoe vraag	5
Uitwerking geselecteerde onderwerpen:	Aleen voor wat en hoe vraag		Dok inhoudelijke uitwerking	
Informatie grondwater en funderingen		2		30
Financiële en fiscale arrangementen		2		10
Pilots en showcases		2		30
Verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid		2		10
Innovatieprogramma		2		5
Uitwerken governance vragen (incl. tekst DBRA)	Ja	5	Ja	10
Totale inspanning per scenario (in dagen)		15		100

Discussie en besluit

- besloten hebben of de betrokken partijen toe willen werken naar een bestuurlijke intentieovereenkomst in september 2014;
- er bestaat draagvlak voor de contouren van een gezamenlijk vervolgproces van maart tot en met september 2014;
- principe uitspraak van alle betrokken partijen om hieraan mee te doen, onder welke condities (inzet van middelen en capaciteit) en onder regie van welke partij.